

Prawo na respekt

Konferenca na BTU so znowa z konwenciju ILO 169 za Serbow zaběrała

Choćebuz. Hižo loni běštej katedra za socialnowědne prašenja přirody na Braniborskej techniskej uniwersiće Choćebuz-Zły Komorow (BTU) a regionalny běrow Braniborskeje Założby Rosy Luxemburg na konferencu přeprosołoj, kotraž chcyše potencial „Dojednanja wo domoródných a w kmjenach žiwych ludach w njewotwisnych krajach“ Mjezynarodneje organizacije džělačerjow, ILO 169, za serbsku mjeńšinu we Łužicy doslědźić. Hačrunjež klinči tróšku zamylace Serbow indigeny lud mjenować, bě so tehdy wukopało, zo móže konwencija za wuhotowanje prawow Serbow płódna być. Wšako wobjednawa wona – wot Němskeje hišće njeratifikowana – wosebje prawo na přirodne resursy kaž zemju a zemske pokłady. Sobotu wotměchu nětko dalšu konferencu wo „regionalnym wuwicu pola indigenych ludow, europskich mjeńšin a Serbow“.

Spočatnje poda lyrikar Udo Tiffert impuls z tekstami, kotraž wujasnichu ambiwalencu wot wudobywanja brunicy potrjechenych kónčin. Filozof dr. Gerd-Rüdiger Hoffmann, sociolog dr. Johannes Waldmüller, politolog prof. dr. Klaus-Jürgen Nagel, ekonom dr. Steffen Groß, prawnik Hajko Kozel a wjesnjanoša Tomaš Čornak (CDU) z Njebjelčic přinošowachu wšelakore perspektiwy a mjezynarodne nazhonjenja k napjatej diskusiji. Wona fokusěrowaše so na zwjazanje mjeńšinowych prawow na sydlenki rum, na lěpšiny a njedostatki zapisanja prawow a na wuznam řeče.

Kak wobšěrne su móžnosće mjez kodifikowanjom skoržomnych prawow a kulturnej dynamiku pokazachu wšelakore přikłady, kaž běchu to nowy braniborski Serbski zakon, wot indigenych ludži w Ekwadorje wuwita alternatiwa Buen Vivir (Derje žiwy być) a europske modele awtonomije. Wulki wuznam ma při tym připóznać wšelakorosće. Hladajo na koncept Buen Vivir prašachu so wosebje studowacy z Choćebuza a Lipska za serbskim Dobrym žiwjenjom kaž tež za móžnosćemi, zhromadne žiwjenje z rozdžělemi we Łužicy zarjadować. Koncept zwjazuje temy, kaž su to kolektiwne prawa, škit přirody, socialna sprawnosć a dekolonizacija. Njebjelčanski wjesnjanoša Čornak podšmórny, kak wažne je wo zemi postajeć móc, zo hodželi so akcenty sadžeć a wjes wuwicać.

Džakowano organizatoromaj Danielej Häfnerej a dr. Lutzej Laschewskemu wotewrě BTU z konferencu hinašu perspektiwu na wažne prašenje regionalneho wuwica a přichoda Łužicy. Na jeničkej uniwersiće w serbskim teritoriju ma bikulturny charakter regiona časćišo tema wědomostneho zhladowanja być. Druhu dokumentaciju nětko přihotuja.

(cb)